

EFENDİMİZDEN (S.A.V) HAYAT ÖLÇÜLERİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-hamdu lillâhi rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidina Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi ihsânin ecma'îne't-tayyibîne't-tâhirîn.

Emmâ ba'dü fe-kâle'n-nebiyyü sallallahu aleyhi ve selleme.

Kemâ revâ ebû zerrin radiyallahu anhu kâle:

وَعَنْ أَبِي ذَرِّرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ أَطَّتِ
السَّمَاءُ وَحَقَّ لَهَا أَنْ تَعْطَّ مَا فِيهَا مَوْضِعَ أَرْبَعِ
أَصَابِعٍ إِلَّا وَمَلَكٌ وَاضِعٌ جَبْهَتَهُ سَاجِدًا لِلَّهِ تَعَالَى
وَاللَّهُ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ
كَثِيرًا وَمَا تَلَذَّذْتُمْ بِالنِّسَاءِ عَلَى الْفُرْشِ وَلَخَرَجْتُمْ
إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

Innî erâ mâ lâ taravne ettati's-semâü ve hukka lehâ en teitta mâ fî-hâ mevdi'u erba'i esâbi'a illâ ve melekün vâdi'un cebhetehû sâciden lillâhi teâlâ vallâhi lev te'lemûne mâ a'lemü le-dahiktüm kalîlen ve le-bekeytüm kesîran ve mâ telezzetztüm bi'n-nisâi 'ale'l-furuşi ve le-harectüm ile's-su'udâti tec'erûne ilallâhi teâlâ

Ebû Zer El-Gıfârî hazretlerinden, Tirmizî'nin ahmetullahi aleyh rivayet ettiğine ve hasen hadîstir diye tasvif eylediği bir rivayete göre;

Peygamber sallallahu aleyhi vessellem efendimiz buyurdu ki;

Innî erâ mâ lâ taravne. Ben sizin görmediğinizi, göremeyeceğiniz şeyleri görüyorum, peygamber olarak. Allah'ın mübarek vazifeli kulu olarak, gözü, gönlü, perdesiz olduğu için çok şeyleri görüyor.

Ettati's-semâü ve hukka lehâ en teitta. Gökyüzü çatırda gıcırdadı, bu çatırdama da hak idi.

Ve mâ fî-hâ mevdi'u erba'i esâbi'a illâ ve meleküm vâdi'un cebhetehû sâciden lillâhi

teâlâ. Dört parmaklık bir yer yok ki bu semalarda, işte biz görmüyoruz Peygamber efendimiz görüyor. Bir dört parmaklı bir yer yok ki, orada yere alnını koymuş bir melek secde halinde bir melek olmasın. Secde etme durumunda hepsi. Yani hepsi rablarına saygılı, hepsi kötü bir duruma uğramaktan korkmakta, öyle secdeleler.

Vallâhi. Allah'a yeminler olsun ki;

Lev te'lemûne mâ a'lemü. Benim bildiğimi siz de bilseydiniz,

Le-dahiktüm kalîlen. Az gülerdiniz.

Ve le-bekeytüm kesîran. Ve çok çok ağladınız.

Ve mâ telezzetztüm bi'n-nisâi 'ale'l-furuşi. Yataklar üzerinde kadınlarla zevk yapmazdınız.

Ve le-harectüm ile's-su'udâti. Dağlara tepelere tırmanırdınız.

Tec'erûne ilallâhi teâlâ. Yüksek sesle Cenâb-ı Mevlâyâ tazarru ve niyaz eder, diyarlarınızı terk edersiniz. Yani istikbalde neler olacağını bilmiyoruz. Bilmeyen de başına

geleceğinin neler olduğunu bilmeyende gülüyor, eğleniyor, burada vakit geçiriyor. Keyfine zevkine baktığını sanıyor ama insanoğlunu neler bekliyor?

Hele günah işleyenleri neler bekliyor? Bir bilseler. Resûlullah efendimizin gördüğünü bir görseler. O zaman hiç böyle gafil gafil gülüp eğlenecek halleri kalmazdı manasına.

Yine diğer bir hadîs-i şerîfte;

عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٍ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ
عِلْمِهِ مَا فَعَلَ بِهِ وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا
أَنْفَقَهُ وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ

*An ebî berzete nadlete'bni 'ubeydini'l-
eslemiyyi radiyallahu anhu kâle kâle
rasûlullâhi sallallahu aleyhi ve selleme lâ
tezûlü kademâ 'abdin yevme'l-kıyâmeti hattâ
yüs'ele 'an umrihî fîmâ efnâhü ve 'an 'ilmihî
mâ fa'ale bihi ve 'an mâlihî min eyne'k-*

tesebehû ve fîmâ enfekahû ve ‘an cismihî fîmâ eblâhü.

İmam Tirmizî. Ebî Berze el-Eslemi radiyallahu anh’dan Peygamber efendimizin şöyle dediğini rivayet etmiş ve bu hadîs-i şerîfe hasen, sahîh hadîstir buyurmuş.

Lâ tezûlü kademâ ‘abdin yevme’l-kıyâmeti. Kıyamet gününde kişinin ayağı, bir yerden öbür tarafa kımıldamaz, yerinden ayrılmaz.

Hattâ yüs’elü ‘an umrihî fîmâ efnâhü.

Ömründen kendisine sorgu sual açılmadıkça.

Ömrünü sen nerede tükettin?

Bu ömrünü neyin peşinde tükettin?

Nerelerde tükettin?

Sorulmadan bir yere kımıldayamaz ayağı. Cenâb-ı Hakk’ın divanında.

Ve ‘an ‘ilmihî fîmâ fa’ale fîhi. Ve ilmini öğrendin de, bu bildiklerine göre, Cenâb-ı Hakk’a kulluk babında ne yaptın? Diye sormadan ayağı kımıldamaz.

Malını. *Ve ‘an mâlihî min eyne’k-tesebehû ve fîmâ enfekahû.* Nereden, ne yolla kazanıp, ne tarafa, niçin harcadığından? Sorulmadıkça.

Ve ‘an cismihî fîmâ eblâhü. Bu sağlam bedenini, nasıl, nerede yıprattığını? Sormadıkça adamın ayağı olduğu yerden kıpırdamaz. İlle bunlar sorulacak.

Bir daha düşünelim.

Neler düşünülecekmiş?

Bir. Ömrünü geçirdin ey insanoğlu diyecek Cenâb-ı Hak. Ömründen sorgu sual olacak. Sonra. Bilgisine göre bildiğiyle amel etti mi, etmedi mi, onla sual olacak. Sonra malını nereden kazandığı, helalden mi haramdan mı, nerelere harcadığı, meşru taraflara mı, gayri-meşru taraflara mı, o sorulacak. Ve ondan sonra da bedenini nasıl, nerede, ne yollarla yıprattığını, sağlığını sorulacak. Ne yaptın bu gücünle kuvvetinle, sağlıklı bedeninle? Sorulmadan yerinden ayağı kıpırdamaz. Demek ki bunların hepsinden ince ince sorgu sual olunacak.

Ve sonuncu Ebû Hüreyre'den rivayet edilmiş hadîs-i şerîfe göre:

قَالَ: قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ
تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ثُمَّ قَالَ: أَتَدْرُونَ مَا أَخْبَارَهَا؟ قَالُوا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ: فَإِنْ أَخْبَارَهَا أَنْ تَشْهَدُ كُلَّ
عَبْدٍ أَوْ أُمَّةٍ بِمَا عَمِلَ عَلَى ظَهْرِهَا تَقُولُ: عَمِلْتُ كَذَا
وَكَذَا فِي يَوْمٍ كَذَا وَكَذَا فَهَازِهِ أَخْبَارَهَا

Kâle: karae rasûlullâhi sallallahu aleyhi ve selleme yevme-izin tühaddîsu aĥbârahâ.

Peygamber efendimiz Zilzâl suresindeki

Yevme-izin tühaddîsu aĥbârahâ. Zilzâl

Suresi 4. Ayet

O kıyamet gününde, bu yeryüzü, bu araziler, üzerinde cereyan eden olaylarla ilgili haberleri söyleyecekler Rablarına. Bütün olup bitenleri anlatacaklar.

Peygamber efendimiz buyurdu ki;

Sümme kâle etedrûne mâ aĥbâruhâ?

Neleri söyleyecek bu yeryüzü, bu topraklar, bu araziler, bu arsalar, bu evler, bu tarlalar, bu bağlar, bahçeler, neleri söyleyecek?

Dediler ki;

Kâlû Allahu ve rasûlühû a'lemü.

Allah ve Resûlu daha iyi bilir.

Bilemiyoruz neleri söyler. Neleri söyleyecek?

Kâle fe-in ehbârihâ en teşhede külle 'abdin ev ümmetin bimâ 'amile alâ zuhûrihâ tekûlü.

Der ki; haber olarak yeryüzü, bu arazi, bu yaşadığımız mekânlar.

Amilet kezâ ve kezâ fî yevmin kezâ ve kezâ.

Filanca gün Ya Rabbi! Orada şunu şunu yaptı bu herif. Yanına çalgıcıları aldı, zurnacıları, davulcuları aldı, iki tane çengi tutmuşlar, o derenin içine götürdüler, çaldılar, şişeleri de götürmüşler, âlem yaptılar. Söyleyecek derenin içi. Falanca gün onlar şöyle şöyle yaptı.

Fe-hâzihî ahbârihâ.

İşte böyle kapalı mekânlar, açık mekânlar, ağaçlar, dağlar, dereler, tepeler, vadiler, tenhalar, ağaçların altları, ormanların içleri, mağaraların içi, nerede Cenâb-ı Hakk'a saklı bir yer yok. Nerede ne işlerse, o yer, o olayları haber verecek, şâhid olacak. O olayları işleyen kişiler hakkında. Ya Rabbi! Bu içkiyi içti. Anası babası dövecek diye, bu delikanlı, içkiyi aldılar köyün ötesine gittiler, falanca mağara da, sigaraları sardılar, tütünleri, içkiyi içtiler, yaptılar Ya Rabbi! Mağara haber verecek.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi kendisine asi olma durumundan, günah işlemek horluğundan, aşağılığından kurtarsın. Kendisine ibadet etmek, izzet ve devletini şeref ve haysiyetini cümlemize ihsan eylesin.

Tabi hep biz aleyhte olan şeyleri söyledik. Lehte olanları da söyleyecek. Ya Rabbi! Filanca kulun, kimse görmesin diye, riya olmasın diye, şu dereden abdest aldı, şu mağarada ibadet etti, şurada erbain çıkarttı. Hiç camiye gelenlere görünmeden, şu odacıkta, sessiz sedasız, kırk gün zikri tesbih eyledi, onu da söyleyecek. Tenhalarda. Hirâ mağarası Peygamber

efendimize şahitlik edecek mesela. Kimse görmüyordu. Allah biliyor her şeyi. İyi işlerini de şahitlik edecek, yerler, mekânlar. Kötülerin kötü işlerini de.

Allah bizi şeytana aldanan gafil ve cahiller ve saflardan etmesin. Nefsin arzularına yenilen zayıflardan eylemesin. Eften püften adam. Nefsinin karşısında dayanamadı, nefesine mağlup oldu, yazıklar olsun, nefesine yenildi. Şu fani dünyanın aldatıcı lezzetlerine kapılanlardan eylemesin. Çünkü bu dünyayı Cenâb-ı Hak evet süslemiş, güzel, süslü filan ama bunlar Cenâb-ı Hakk'ı unutturmamalı. Dünya sevgisi insanı, Cenâb-ı Hakk'a kulluktan, ibadetten alıkoymamalı. Gözümüzü açalım. Dünyanın fani olduğunu bilelim. İmtihan yeri olduğunu bilelim. Aldatıcı şeylerin çok olduğunu bilelim. Aldanmayalım. Ahirete iyi hazırlanalım. Rab-bimizin rızasını kazanalım. Efendimizin iltifatına, şefaatine erelim. Ahirette komşusu olması cümlemize nasip olsun. Bu dünyada, asrında yaşamadık, sahâbesi olamadıksa da, ahirette çevresinde komşusu olalım. Allahu Teâlâ hazretlerinin cemalini görenlerden eylesin. Kendisinin de rızasını kazananlardan,

cennetine girip rıdvân-ı ekberine nail olanlardan eylesin.

El Fâtîha.

.....

Soru: Hocam Allah-u Tealâ hazretleri kendisi elbette bizi görüyor ve biliyor, niçin eşyayı ve tabiatı şahit tutuyor?

Hadîs-i şerîflerde de senin dediğin gibi buyuruyor zaten. Allahu Teâlâ hazretleri. Mesela Vazifeli melekler, iki namaz vaktinde gelirlermiş, nöbet değiştirirlermiş.

Her şeyi daha iyi bildiği halde Cenâb-ı Hak kullarım ne yapıyorlardı Ey Meleklerim? Diye sorar.

Yani bu Cenâb-ı mevlâ onları şâhid tutuyor. Yani itiraz eden kullar, ahirette Cenâb-ı Hakk'a karşı yalan söyleyip itiraz eden kullar olamasın diye, yeryüzünü, arazileri, melekleri, azaları, insanları, Peygamberleri, ümmetleri birbirlerine şahit tutuyor.

Şâhidler çıkacak mahkeme olduğu için, o itiraz etse bile şâhidler yalan söylüyor Ya Rabbi şöyle şöyle oldu diyecekler.

Onun için şâhid tutuyor. Hepsini şahit tutuyor. şâhide de ihtiyaç yok. Davaya da mahkemeye de ihtiyacı yok. Dilediđini yapsa kimse ona bir sorgu sual soracak değil ama yani ayan beyan belli olsun, hiç mecalleri kalmasın diye. şahitli olsun diye. Ve buradan da bize bir edep öğreniyoruz. Biz yaptığınız işleri de şahitli, ispatlı yapalım. Öyle kuru suçlamalarla olmasın.

Allah hepinizden razı olsun. Allah sevdiği kul olmayı nasip etsin. Çok azimli olmak lazım. Çok gayretli olmak lazım. Âşık olmak. Âşık oldu mu insan, âşkđ, muhabbeti çok oldu mu, o zaman, dağları delip geçer. İsteksiz oldu mu, arzusuz, tatsız, tuzsuz, isteksiz, miskin, o zaman zor.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

